

System soukromého práva System občanského práva

Doc. JUDr. Filip Melzer, LL.M., Ph.D.
Doc. JUDr. Kateřina Ronovská, Ph.D.
PrF MU, Brno

Úvod

- Systém práva: systém právních odvětví
- Systém zákonodárství: struktura soukromoprávních předpisů

- Systém občanského práva
- Systematika občanských zákoníků

Právní odvětví

Odvětví soukromého práva

- Pb.: důvody pro existenci tzv. právního odvětví:
  - Tradiční
  - Pedagogické
  - Tzv. odvětvotvorná kritéria
    - Samostatná obecná část, samostatná metoda právní regulace atd.
    - Systém práva po roce 1950, zejména však kodifikace 60. let.
    - Pb.: z existence tzv. právního odvětví jsou dovozovány určité důsledky: např. potřeba samostatného kodexu, vědního odvětví (katedry)...
- Rozhodující jsou hlediska účelnosti, vhodnosti

Základní soukromoprávní odvětví

- Občanské právo: obecné soukromé právo
  - Rodinné právo?
- Právo obchodních korporací
  - Obchodní právo?
- Pracovní právo
- Mezinárodní právo soukromé
- Právo duševního vlastnictví?

Systematika soukromoprávní úpravy

I. Systém institucí

- **Struktura Gaiových institucí**

- **Personae**

Včetně pravidel rodinného práva, které však není samostatnou systémovou částí, nýbrž je o něm pojednáváno v rámci úpravy osob nikoli svéprávných, tj. osob, které jsou podřízeny cizímu právu (I. kniha, § 48 a násl. Gaiových institucí).

- **Res**

Charakteristika věcí

Vlastnictví a jeho nabývání

Dědické právo: není však upraveno jako samostatný systémový komplex, nýbrž v rámci úpravy nabývání vlastnictví. To se člení na individuální sukcesi (nabytí jednotlivých věcí) a universální sukcesi, tj. nabytí celého majetkové komplexu. V rámci úpravy druhého je upraveno i dědické právo (srov. II. kniha, § 97 a násl. Gaiových institucí).

Obligační právo: opět nikoli samostatná část, jen součást výkladu o věcech (III. kniha, § 88 a násl. Gaiových institucí).

- **Actiones**

Procesní právo

Struktura o.z.o.

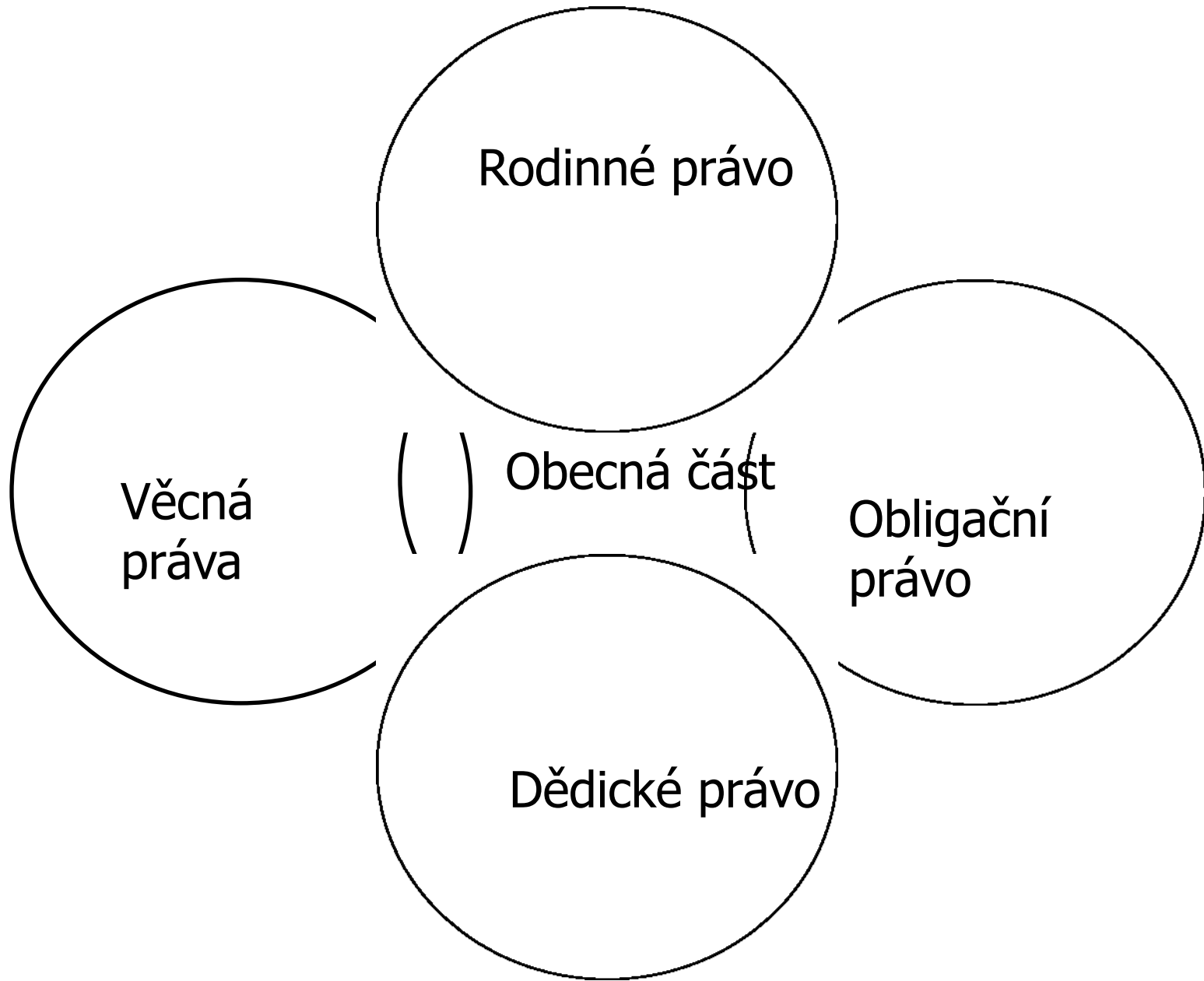
- Úvod: o občanských zákonech vůbec (§§ 1 – 14)
- Díl 1. O právu osobním (§§ 15 – 284)
  - Úprava základních práv osob.
  - Navazují pravidla manželského práva, úprava vztahu rodičů a dětí a poručenství a opatrovnictví.
- Díl 2. O právu k věcem (§§ 285 – 1341)
  - O věcech a jejich právním rozdělení (§§ 285 – 308)
  - Oddíl 1. O právech věcných (§§ 309 – 859)
    - V jeho rámci je upraveno i dědické právo (§§ 531 – 824)
  - Oddíl 2. O osobních právech k věcem (§§ 859 – 1341)
- Díl 3. O ustanoveních společných pro práva osobní a práva věcná (§§ 1342 – 1502)
- Pb.: obecná část
  - Srov. např. §§ 859 – 937: O smlouvách a právních jednáních vůbec

Pandektistická struktura

5 knih:

- Obecná část
  - Věcná práva
  - Obligační práva
  - Rodinné právo
  - Dědické právo
-
- Význam obecné části
  - Členění dle životních situací a dle právních následků

Pandektní systém

Struktura OZ

Rozlišení absolutních a relativních práv

- Obecná část (§ 1 – 654)
- Rodinné právo (§ 655 – 975)
- Absolutní majetková práva (§ 976 – 1720)
  - Všeobecná ustanovení (§ 976 – 978)
  - Věcná práva (§ 979 – 1474)
  - Dědické právo (§ 1475 – 1720)
- Relativní majetková práva (§ 1721 – 3014)
- Ustanovení společná, přechodná a závěrečná
  - Ustanovení společná (§ 3015 – 3027)
  - Ustanovení přechodná a závěrečná (§ 3028 – 3081)

Děkuji za pozornost